

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİNDE ÇALIŞAN YOKSULLARA YÖNELİK SOSYAL REFAH POLİTİKALARI

Arş. Gör. Barış SEÇER

Dokuz Eylül Üniversitesi İ.İ.B.F.

Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü

ÖZET

Çalışan yoksullar ile ilgili ilk çalışmaların yapıldığı ülke olan ABD için, çalışan yoksulluğu önemli bir sorun olarak görülmektedir. Özellikle yoksulluğun tek nedeni olarak aktif olmamayı gören Amerikan toplumu için çalışan yoksulluğu çelişki yaratmaktadır. Yoksulluğun mutlak kıstasla ölçüldüğü ABD’de, 7.4 milyon kişi çalışan yoksuldur. Çalışan yoksulluğu öncelikle işgücü piyasası ile ilgili sorunlardan, daha sonra aile özelliklerinden ve demografik özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Çalışan yoksullar özellikle sosyal yardımlardan faydalanmaktadır. İhtiyacı olan ailelere geçici yardım, çocuk bakımı yardımları, sağlık yardımları, gıda yardımları ve konut yardımı çalışan yoksulların yararlanabileceği sosyal yardımlardır. Bunların yanında çalışan yoksulları istihdamda kalmaya özendirilen Kazanılmış Gelir Vergisi İadesi uygulaması bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çalışan Yoksullar, İhtiyacı Olan Ailelere Geçici Yardım, Kazanılmış Gelir Vergisi İadesi.

ABSTRACT

For the USA where the first studies about working poors appeared, working poverty is seen as an important problem. Especially, for the American society which sees being not active is the unique cause of poverty, working poverty is creating a contradiction. Poverty is measured with absolute criteria in USA and the number of working poors is 7.4 billion. Working poverty is resulted from labor market problems, family and demographic characteristics. Working poors are especially benefited from social assistances. Temporary aid for needy families, childcare assistance, health assistance, food stamps and house assistance are

social assistances which benefited by working poors. In addition, there is a practice of Earned Income Tax Credit which encourages working poors to be employed.

Key Words: Working poors, Temporary Aid For Needy Families, Earned Income Tax Credit.

GİRİŞ

Avrupa ülkeleri ile karşılaştırıldığında, Amerika Birleşik Devletlerinde (ABD) istihdam artmakta ve işsizlik oranı düşmektedir. Fakat aynı zamanda, ücret artışı yetersiz kalmakta ve dolayısıyla eşitsizlik artmaktadır. ABD, uzun süreden beri artan düşük ücretli istihdam ve çalışan yoksulluğu sorunu ile karşı karşıyadır. Birçok Amerikalı, çalışan birinin yoksul olamayacağını düşünmektedir. Fakat çalışan yoksullar, yoksul nüfusun hızla artan bir kısmını oluşturmaktadır. Nitekim Levitan vd., çalışan yoksulların Amerika'nın en göze çarpan çelişkisi olduğunu belirtmektedir. Çalışma ve yoksulluğun birlikte olması, çalışma isteğinin maddi kazançta başı çektiğini işleyen Amerikan değerleriyle zıt düşmekte ve çalışabilecek yetişkinler arasında yoksulluğun nedeni olarak, sapkın davranışı ve özellikle işe bağlılık yetersizliğini gören yaygın görüşü çürütmektedir¹. Çalışmada, ilk olarak çalışan yoksul kavramı açıklanacak ve boyutları ortaya koyulacaktır. Bu bölümde, ABD'de çalışan yoksulluğuna katkıda bulunan faktörlere de değinilecektir. Çalışmanın ikinci bölümünde ise, doğrudan ve dolaylı olarak çalışan yoksullara yönelik sosyal refah uygulamaları açıklanacaktır. Çalışmada, sosyal refah ve sosyal politika aynı anlamda kullanılmaktadır.

1. Çalışan Yoksul Kavramı

1.1. Tanım

ABD'de yoksulluk, uzun yıllar boyunca sadece tembellik ve engelliliğin sonucu olabileceği değerlendirilmesiyle, faal olmayan insanların utancı sayılmıştır. Buradaki temel mantık, çalışmamanın yoksulluğu açıklayan tek faktör olması itibarıyla, çalışarak yoksulluktan kurtulunabileceği düşüncesidir. Böylece işsizlik, yoksulluk süresini açıklamakta kullanılan işgücü piyasası ile ilişkili yegane faktör olmuştur².

¹ S. Levitan, A. Gallo, Shapiro, **Working but poor: America's contradiction**. The Johns Hopkins University Press, Baltimore, 1993, s.3.

² R. Peña-Casas, M. Latta, **Working poor in the European Union**. European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2004, s.3.

Fakat çalıştığı halde yoksul olan kişiler bu mantığa ters düşmektedir. Hatta çalışan yoksulların diğer çalışanlardan daha fazla çalıştığı belirtilmektedir.

Çalışan yoksulluğu, farklı fakat birbirini tamamlayıcı iki bakış açısıyla ele alınabilir: yoksul olduğu için çalışanlar ve çalıştığı halde yoksul olan kişiler. İlk yaklaşımda odak, noktası düşük ücret ile diğer faaliyet veya kişisel vasıflar açısından bireysel çalışan durumudur. Yoksul olduğu için çalışanlar, özellikle etkin sosyal sigorta sistemlerinin olmadığı gelişmekte olan ülkelerde, kendisini ve ailesini geçindirmek için çalışmaktadır³. İkinci yaklaşım, çalışan yoksulluk kavramının kapsamını, yoksulluk ile sosyal dışlanmayı ve özellikle hanehalkını niteleyen çok yönlü boyutları içerecek şekilde genişletmektedir⁴. Bu ayırım, yoksulların nasıl çalışan yoksula dönüştüklerini açıklamakta yardımcı olabilir. Gerçekten sosyal korumanın yeterli olmadığı ülkelerde yoksullar çalışma aracılığıyla yaşamlarını sürdürmeye çalışmaktadır. Ayırımın ikinci boyutu ise, çalıştığı halde yoksul olmaya devam kişilerin durumlarını açıklamakta ve konuyu düşük ücret, istihdam koşulları ve demografik özellikler boyutuna taşımaktadır.

Çalışan yoksul kavramı, çalışma ve yoksulluk olarak iki farklı literatürün ele alınmasını gerektirmektedir. Çalışan yoksul kavramını tanımlamak için önce, yoksulluk kavramına ve bu kavram ile ilgili tartışmalara değinmek yerinde olur. En yaygın kullanılan yoksulluk kıstasları, parasal gelir ve tüketim harcamalarıdır. Tüketim harcamalarına ilişkin hesaplamalar, genellikle “yeterli” miktarda temel gıda maddesinden oluşan gıda sepetinin maliyeti veya bir asgari kalori normunun gerektirdiği tüketim harcamaları esasına göre yapılmaktadır. Buna göre, hayatta kalabilmek için gerekli en düşük maliyetli gıda harcamalarının parasal değeri bir yoksulluk çizgisi oluşturmakta ve bu gelir düzeyine ulaşamayanlar yoksul sayılmaktadır⁵. Mutlak yoksulluk adı verilen bu yaklaşımın, gelişmiş ülkeler için uygun olmayacağı düşünülse de, halen ABD yoksulluk kavramını bu şekilde ele almaktadır.

Diğer bir yoksulluk tanımı, kişinin bir toplumsal varlık olmasından hareket etmekte ve kendisini biyolojik olarak değil, toplumsal olarak yeniden üretebilmesi için gerekli tüketim ve yaşam düzeyinin

³ N. Majid, “The working poor in developing countries”, *International Labour Review*. Vol. 140 (3), 2001, s.271.

⁴ Peña-Casas, Latta, 2004, s.3.

⁵ F. Şenses, *Küreselleşmenin Öteki Yüzü: Yoksulluk*. İletişim Yayınları, 2003, s.63.

saptanmasını içeren görelî yoksulluktur⁶. Görelî yoksulluk, bir ferdin ya da hanehalkının, içinde bulunduğu sosyal grubun ya da yerleşim biriminin içindeki diğerlerine göre yoksulluğunu incelediği gibi, bu sosyal grubun ya da yerleşim biriminin diğer grup ve birimlerle karşılaştırılmasını konu edinmektedir⁷. Görelî yoksulluk, bireyin fiziksel ihtiyaçlarının ötesini dikkate alması ile ön plana çıkmaktadır. Ancak burada karşılaştırma yapılacak kriter seçimi önemlidir. Literatürde, genellikle ortalama gelirin belli bir yüzdesi olarak alınmaktadır.

ABD’de, 1964 yılında Sosyal Güvenlik İdaresi ülkenin yoksul nüfusunu tanımlamak ve boyutlarını ölçmekle görevlendirilmiştir. Tarım Dairesinin 1955 yılındaki bir çalışmasına göre, ortalama bir Amerikan ailesi gelirinin üçte birini gıda için harcamaktadır⁸. Sosyal Güvenlik İdaresi, bu bulguya dayanarak, asgari gıda gereksiniminin parasal değerini üç ile çarpıp gıda ve gıda dışı harcamaları kapsayan bir yoksulluk çizgisi (Federal Yoksulluk Çizgisi) oluşturmuştur. Bu çizgi yıllık enflasyona göre düzenlenmektedir⁹. ABD’nin yoksulluk yaklaşımı, mutlak yoksulluğun genişletilmiş hali olarak görülebilir. Mutlak yoksulluk, en düşük maliyetli gıda harcamasının parasal hali iken, ABD yaklaşımı buna gıda dışı harcamaları da eklemektedir.

Ayrıca Federal yoksulluk çizgisi, sadece bir kişinin gelirini dikkate alarak yoksulluğu belirlememektedir. Federal yoksulluk çizgisi, aile büyüklüğü ve bileşimine (ailedeki kişi sayısı ve 18 yaş altındaki çocuk sayısı) göre farklılaşan bir parasal gelir çizgisi kümesi şeklinde kullanılmaktadır. Eğer toplam geliri ile aile yoksulluk çizgisinin altındaysa, o ailedeki herkes yoksul sayılmaktadır¹⁰. Yoksulluk çizgisinin ailedeki kişi sayısına göre hesaplanması, ölçütün önemini arttırmaktadır. Tablo 1’de ailedeki kişi sayısına göre yoksulluk çizgisi gösterilmektedir.

Tablo 1: 2002 Yılında Aile Büyüklüğü ve 18 Yaş Altı İlgili Çocuklara Göre Yoksulluk Çizgisi (ABD \$)

⁶ A. Şenkal, **Küreselleşme Sürecinde Sosyal Politika**. Alfa Yayınları, 2005, s.397.

⁷ O. Zengingönül, **Küreselleşme: Yoksulluk, Gelişmişlik ve İşgücü Piyasaları Ekseninde**. Adres Yayınları, Ankara, 2004, s.109.

⁸ S. Levitan, G. Mangum, S. Mangum, A. Sum, **Programs in Aid of the Poor**. John Hopkins University Press, Baltimore, 2003, s.1.

⁹ C. Warren, “Poverty, the Working Poor, and Income Inequality: Review of Recent Research”, 2002, s.3.

¹⁰ J. Dalaker, U.S. Census Bureau, Poverty in United States: 2000, **Current Population Report**, Washington, 2001, s.5.

Aile Biriminin Büyüklüğü	18 Yaş Altı İlgili Çocuk								
	Çocuksuz	1	2	3	4	5	6	7	8 ve üstü
Tek Kişi									
65 yaş altı	9,359								
65 yaş ve üstü	8,628								
İki Kişi									
65 yaş altı aile reisi	12,047	12,400							
65 yaş ve üstü aile reisi	10,874	12,353							
Üç Kişi	14,072	14,480	14,494						
Dört Kişi	18,556	18,859	18,244	18,307					
Beş Kişi	22,377	22,703	22,007	21,469	21,141				
Altı Kişi	25,738	25,840	25,307	24,797	24,038	23,588			
Yedi Kişi	29,615	29,799	29,162	28,718	27,890	26,924	25,865		
Sekiz Kişi	33,121	33,414	32,812	32,285	31,538	30,589	29,601	9,350	
Dokuz ve daha fazla	39,843	40,036	39,504	39,057	38,323	37,313	36,399	6,173	4,780

Kaynak: B. Proctor, J. Dalaker, U.S. Census Bureau, Poverty in United States: 2002, **Current Population Report**, Washington, 2003, s.4.

Geçtiğimiz yıllarda birçok araştırmacı, gazeteci ve politikacı bu resmi yoksulluk ölçütünü eleştirmiştir. Ulusal Araştırma Konseyi ile Yoksulluk ve Aile Yardımları tartışma grubu, 1995 yılında yayınladıkları raporda ABD'nin yoksulluk ölçütünün günün şartlarına uymadığını ve devam ettirilmemesi gerektiğini belirtmiştir¹¹. Nitekim ortalama bir Amerikan ailesi, 1999 yılında gelirinin yedide birini gıda için harcamaktadır. Diğer yandan 1964 yılında ortalama bir aile gelirinin dörtte birini konut için harcarken, şimdi üçte birini, hatta düşük gelirli aileler gelirlerinin yarısı veya yarısından fazlasını konut için harcamaktadır¹². Görüldüğü gibi ailelerin harcama eğilimleri 40 yılda oldukça değişmiştir. Buna rağmen, 1964 yılında belirlenen kıstaslara göre oluşturulan Federal Yoksulluk Çizgisi kullanılmaya devam edilmektedir.

Çalışan yoksulluğunun ikinci boyutu, çalışma durumudur. Literatürde çalışma, çeşitli biçimlerde ele alınmaktadır. Örneğin referans döneminde en az bir saat çalışanlar, bir yılda belli süre çalışanlar, tam süreli çalışanlar, kendi hesabına çalışanlar çalışma durumu için kullanılan bazı ölçütlerdir. Gündoğan, bu durumda çalışan yoksulların istihdam durumları açısından kendi içerisinde çeşitli alt gruplara ayrıldığını belirtmektedir. Bu gruplar, tam zamanlı çalışan yoksullar, yarı zamanlı çalışan yoksullar ve kendi hesabına çalışan yoksullar olarak görülebilir¹³. ABD, çalışan yoksulluğu için bir yılda belli bir süre işgücünde olma ölçütünü kullanmaktadır. Bu kısımda, ABD'de çalışan

¹¹ D. Brady, "Rethinking the Sociological Measurement of Poverty", **Social Forces**. Vol:81(3), 2003, s.717.

¹² Levitan, Mangum, Mangum, Sum, 2003, s.2.

¹³ N. Gündoğan, **Yoksulluğun Değişen Yüzü: Çalışan Yoksullar**. Anadolu Üniversitesi Yayınları, No:1727, 2007, s.6.

yoksulluğu tanımına değinilecek ve başka ülkelerin tanımları ile karşılaştırılacaktır.

Çalışan yoksulluğunun bir araştırma geleneği ile resmi tanımının yapıldığı ilk ülke ABD'dir. Bu tanım, norm oluşturmakta resmi yetkisi bulunan federal bir daire olan İşgücü İstatistikleri Dairesi tarafından duyurulmuştur. Nitekim, ABD'de çalışan yoksul haneler ile ilgili 1960 yılından beri çalışmalar yapılmaktadır¹⁴. Daire tarafından çalışan yoksul tanımını iki boyutlu olarak ele alınmaktadır: 1) veri bir yılda bir aile üyesinin veya üyelerinin işgücünde geçirdikleri zaman ve 2) yoksul olarak tanımlanmak için kullanılan gelir eşiği. Bu tanıma göre çalışan yoksul: "en azından yılın yarısını ister istihdamda olsun ister iş aramakla olsun işgücü piyasası çabalarıyla harcayan, fakat halen yoksul bir ailede yaşayan kişidir"¹⁵. 2000 yılında ise İşgücü İstatistikleri Dairesi bu tanımı, "en azından yılın 27 haftasını işgücünde geçiren (çalışarak veya iş arayarak) fakat halen kişisel veya aile gelirleri federal yoksulluk oranı altında olan kişiler" olarak değiştirmiştir. Bu tanıma göre çalışarak veya iş arayarak işgücünde olan 2 tür çalışan yoksul bulunmaktadır. Ayrıca, tanıma göre çalışan yoksulların belirlenmesinde hanehalkının da referans alındığı görülmektedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü çalışan yoksulları, benzer şekilde çalışan ve yoksul hanehalkına üye olan kimseler olarak tanımlamaktadır¹⁶. Dünya İstihdam Raporunda ise çalışan yoksul, hem kabul edilen bir yoksulluk çizgisi altında olan, hem de işgücü piyasasına katılan bireyler olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlama yoksulluk verilerine dayandığı halde, çalışma çağındaki nüfus, işgücüne katılım oranları ve işsizlik oranları gibi ülkelerin spesifik işgücü piyasası özelliklerini de göz önünde tutmaktadır¹⁷.

ABD dışında başka ülkelerde de çalışan yoksul tanımlarının yapıldığı görülmektedir. Örneğin Fransa Ulusal İstatistik Enstitüsü, "işgücünde çalışarak veya iş arayarak asgari 6 ay geçiren, fakat hanehalkı yaşam standartları yoksulluk seviyesinin altında olan bireyleri" çalışan

¹⁴ Peña-Casas, Latta, 2004, s.6.

¹⁵ B. Klein, P. Rones, "A profile of the working poor", **Monthly Labour Review**, 1989.

¹⁶ N. Majid, 2001, "The size of the working poor population in developing countries", **Employment Paper 2001/16**. ILO: Geneva, s.2.

¹⁷ S. Kapsos, "Estimating growth requirements for reducing working poverty: Can the world halve working poverty by 2015?", **World Employment Report 2004-05: Employment, productivity and poverty reduction**. Geneva, ILO, 2005, s.2.

yoksul olarak kabul etmektedir¹⁸. Çeşitli ülkelerde kullanılan çalışan yoksul tanımları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2: Literatürde Çeşitli Çalışan Yoksul Tanımlamaları

Ülke	Kaynak	Çalışma Tanımı	Yoksulluk Eşiği
AB	Eurostat	-Asgari 15 saat istihdam edilmek -Önceki yılda en sık görülen faallik durumu	Düşük gelir çizgisi: ortalama hanehalkı gelirinin % 60'ından daha azına eşit (Görelî parasal yoksulluk)
Fransa	-Ulusal İstatistik ve Ekonomi Enstitüsü -Akademik -Sosyal Dışlanma Ulusal Eylem Planı	-işgücü piyasasında asgari 6 ay geçiren kişiler (çalışarak veya iş arayarak) -asgari 6 ay çalışan kişiler -bir yıl boyunca asgari 1 ay iş sahibi olanlar	Düşük gelir çizgisi: ortalama hanehalkı gelirinin % 50'sinden daha azına eşit (Görelî parasal yoksulluk)
Belçika	Sosyal Dışlanma Ulusal Eylem Planı	-işgücü piyasasında asgari 6 ay geçiren kişiler (çalışarak veya iş arayarak) -asgari 6 ay çalışan kişiler	Düşük gelir çizgisi: ortalama hanehalkı gelirinin % 60'ından daha azına eşit (Görelî parasal yoksulluk)
İsviçre	-Federal İstatistik Bürosu -Akademik	-çalışma saatlerine bakılmaksızın tüm faal bireyler veya -tam zamanlı çalışan tüm bireyler (haftada 36 saat veya üstü) -haftada asgari 40 saat kazançlı bir faaliyeti olan birey	Yaşam için gerekli asgari gelire, ortalama kira ve temel sağlık sigortası priminin eklenmesiyle hesaplanan yoksulluk çizgisi
ABD	Nüfus Dairesi	Aile üyelerinin çalışma saatlerinin toplam 1750 saate eşit veya fazla olması (44 hafta)	Federal Yoksulluk Çizgisi (Mutlak parasal yoksulluk)
	İşgücü İstatistikleri Dairesi	İşgücü piyasasında (çalışarak veya iş arayarak) asgari yılın 6 ayını geçiren (27 hafta) bireyler	
	Araştırmacılar	Asgari yarı zaman çalışan yetişkinler (yaklaşık 1000 saat)	Federal Yoksulluk Çizgisinin % 125- % 150-% 200'ünden az gelir (Mutlak parasal yoksulluk)
Kanada	Ulusal Refah Konseyi	Toplam aile gelirinin % 50'sinden fazlasının ücretler, maaşlar veya kendi hesabına çalışmadan elde edilmesi	İstatistik Kanada'nın düşük-gelir sınırı (LICO) (Mutlak parasal yoksulluk)
	Sosyal Gelişme Konseyi	49 hafta tam zamanlı (haftada asgari 30 saat) veya kısmi süreli çalışan yetişkinler	Sosyal Gelişme Konseyi görelî düşük-kazanç çizgisi (Görelî parasal yoksulluk)
	Politika Araştırma Ağı	Tam zamanlı/ Tam yıl çalışanlar	Görelî düşük-gelir çizgisi: yılda 20.000 \$ dan az (Görelî parasal yoksulluk)
Avustralya	Sosyal Politika Araştırma Merkezi	Çalışma saatlerine bakılmaksızın tüm faal bireyler	Henderson mutlak yoksulluk çizgisi (Mutlak parasal yoksulluk)

Kaynak: Peña-Casas, Latta, 2004, s.7.

Tablo 2 incelendiğinde, yoksulluğun ABD dışında sadece Avustralya ve Kanada'da mutlak bir ölçüt ile belirlendiği görülmektedir. Birçok ülkede, çalışan yoksulluğu için, ortalama hanehalkı gelirinin belli bir miktarı dikkate alınmaktadır. Daha önce değinildiği gibi, ABD'de federal yoksulluk çizgisi yaklaşımı, hesaplanma biçimi nedeniyle eleştirilmektedir. Bu eleştirilere, görelî yoksulluğun dikkate alınmaması

¹⁸ Peña-Casas, Latta, 2004, s.6.

da eklenebilir. Bazı araştırmacılar ise, federal yoksulluk çizgisinin yoksulluğu değerlendirmekte yeterli olmadığını düşünerek, bu çizginin % 125-150-200'ünden az gelir durumunu yoksulluk olarak almaktadır. Bir başka deyişle, yoksulluk çizgisini daha yüksek almaktadırlar. ABD'de, çalışma durumu için 3 farklı yaklaşım olduğu görülmektedir. İlk yaklaşım, aile üyelerinin çalışma saatlerinin 1750 saate eşit veya fazla olması şeklindedir. İkinci yaklaşım, ister çalışarak, ister iş arayarak işgücü piyasasında 27 hafta geçirilmesidir. Son yaklaşım ise, yaklaşık 1000 çalışma saatini dikkate almaktadır. Çalışmamızda, İşgücü İstatistikleri Dairesinin tanımı esas alınmaktadır.

1.2. ABD'de Çalışan Yoksulluğun Boyutları ve Çalışan Yoksulluğunu Etkileyen Faktörler

1.2.1. Çalışan Yoksulluğun Boyutları

Çalışan yoksullar ile ilgili en fazla araştırmanın yapıldığı ülke, ABD olarak değerlendirilmektedir. Bunun en önemli nedeni, çalışan yoksulların resmi istatistiklerde kullanılan bir kategori olması ve son yıllarda kamuoyunun artan ilgisidir. Ayrıca, çalışan yoksulların durumları ile ilgili düzenli raporlar yayınlanmaktadır. Öncelikle ABD'de yoksul sayılarına bakıldığında, mutlak yoksulluk kriterine göre önemli sayıda yoksul bulunduğu ve yoksul sayısının artış eğiliminde olduğu görülmektedir. ABD'de resmi yoksulluk oranı 2001 yılında %11.7'den, 2002 yılında % 12.1'e yükselmiştir. 2002 yılında resmi yoksulluk çizgisi altında, 34.6 milyon kişi bulunmaktadır (2001 yılına göre 1.7 milyon kişi yükselmiştir). 2002 yılında 7.2 milyon aile (%9.6) yoksuldur ve bu oran 2001 yılında 6.8 milyon aile olarak gerçekleşmiştir¹⁹.

ABD'de 2001 yılında 32.9 milyon kişi ya da nüfusun %11.7'si resmi yoksulluk çizgisinin altında yaşamaktadır. Bunların çoğunluğu işgücüne katılmayan çocuklar ve yetişkinlerdir. Bununla birlikte yoksullardan, 16 yaşın üstünde yaklaşık 6.8 milyon kişi, yılda 27 hafta veya daha fazla süre işgücüne dahil olmaktadır²⁰. 2002 yılında ise çalışan yoksullar 560.000 kişi artarak 7.4 milyon kişiye ulaşmıştır. Yılda 27 hafta

¹⁹ B. Proctor, J. Dalaker, U.S. Census Bureau, Poverty in United States: 2002, **Current Population Report**, Washington, 2003, s.1.

²⁰ A. Mosisa, "The working poor in 2001", **Monthly Labor Review**. 2003, s.13.

veya daha fazla çalışanların %5.3'ü çalışan yoksuldur²¹. Çalışan yoksulların ABD'de önemli bir sayıya ulaştığı görülmektedir. Bu noktada, çalışan yoksulluğunu etkileyen faktörlerin ortaya konması yararlı olacaktır.

1.2.2. Çalışan Yoksulluğunu Etkileyen Faktörler

Genel olarak yoksulluk, yoksul kişinin kendisinden kaynaklanan veya yoksullar dışında düşük ücret, istihdam koşulları gibi dışsal nedenlerden kaynaklanan bir durum olarak görülmektedir. Gündoğan, çalışanların yoksullaşmasında kişisel nedenlerin etkisi bulunmakla birlikte, dışsal faktörlerin daha etkili olduğunu belirtmektedir. Ayrıca çalışan yoksulluğunun nedenleri olarak, küreselleşme, enformel ekonomi, düşük ücretler, istihdamın niteliğinin değişimi, örgütlenme yetersizliği, kamusal sosyal harcamaların kısılması ve yapısal uyum programlarını göstermektedir²². Belirtilen nedenlerin bazıları, ABD'de çalışan yoksulluğunun nedenleri ile örtüşmektedir. Bu bölümde, ABD'de çalışan yoksulluğunu etkileyen kişisel ve dışsal faktörler açıklanacaktır. Dışsal faktörler düşük ücret, istihdam özellikleri, kişisel faktörler ise demografik özellikler olarak ele alınacaktır.

1.2.2.1. Düşük Ücretli İşler ve İstihdam Özellikleri

Çalışan yoksulluğu birçok faktöre bağlanabilir, fakat bu faktörlerin içinde düşük ücretli hizmet sektörü işlerinin, yüksek ücretli sanayi işlerinin yerini alması en göze çarpan faktördür. ABD'de istihdamın %20'si bir çalışan ve iki bağımlıyı maddi olarak desteklememektedir. Çalışanların %19'u (23 milyon kişi) tam zamanlı işlerle karşılaştırıldığında, daha az sosyal hak sağlayan ve daha düşük ücretli kısmi süreli işlerde çalışmaktadır. 1997 Ulusal Ücret Anketi sonuçları, tam-zamanlı işçilerin saatte ortalama 15.77 \$, kısmi süreli çalışanların ise 8.89 \$ kazandığını ortaya koymuştur²³. Ayrıca, ABD'de ücret eşitsizliği ciddi boyutlarda yaşanmaktadır.

ABD'de sanayinin istihdam yaratma kapasitesinin oldukça azaldığı belirtilmektedir. 1950'lerden 1970'lere kadar her on yılda 1.5 milyon sanayi istihdamı yaratılmıştır. 1980'lerde ise firmalar 300.000 sanayi

²¹ US Department of Labor, "A Profile of the Working Poor, 2002", **Bureau of Labor Statistics:Report 976**. 2004, s.1.

²² Gündoğan, 2007, s.19-50.

²³ H. Karger, D. Stoesz, **American Social Welfare Policy: a pluralist approach**. Allyn & Bacon, Boston, 2002, s.125.

istihdamına son vermiştir. Bu eğilim 1990'larda devam ederek 1 milyondan fazla sanayi istihdamının sona ermesine yol açmıştır. 1950'lerde tüm çalışanların %33'ü temel sanayi sektörlerinde istihdam edilmekteyken, 1992 yılında sadece %17'si bu sektörde istihdam edilmektedir. Sanayi sektörü istihdamı azalırken, perakende sektöründe istihdam artmaktadır. 1998 yılında perakende sektörü işçileri haftada 296 \$ kazanmakta; sanayi işçileri haftada 428 \$ kazanmaktadır. Haftada 296 \$'dan bir perakende işçisi yılda 14.208 \$ kazanmaktadır. Bu ücretlere göre, tam zamanlı çalışan iki çocuklu tek bir anne hemen hemen yoksulluk çizgisindedir²⁴. Görüldüğü üzere, tam zamanlı istihdam bile yeterli geliri sağlamayabilmektedir.

Yoksul ailelerin çalışan reisleri büyük oranda tarım, perakende ve kişisel hizmetler sektörlerinde, özel aile çalışanı, sağlık, gıda, inşaat, tarım işçileri ve kasiyer olarak çalışmaktadır. Bu işler düşük ücret ve kısmi süreli istihdam özellikleriyle tanınmaktadır²⁵. Hizmet sektörü mesleklerinde çalışan 2 milyon kişi, tüm çalışan yoksulların %31.3'ünü oluşturmaktadır. Bu kategorideki hizmet çalışanlarının %20.4'ü özel aile çalışanıdır (çocuk bakıcısı, ahçı vb.). Hizmet sektöründe barmen, garson, diş doktoru asistanı, odacı, kuaför, gibi çalışanların %11.6'sının çalışan yoksul olduğu belirtilmektedir²⁶.

Tam zamanlı çalışan kişiler, diğer kişilere göre yoksulluk riskiyle daha az karşılaşmaktadırlar. Ancak daha önce belirtildiği gibi, yoksulluk sınırı altında olan tam zamanlı istihdam edilen çalışanlar bulunmaktadır. 2002 yılında tam zamanlı çalışan yoksul sayısı 3.6 milyon kişidir. ABD'de bir işçinin yoksulluk çizgisi üzerinde gelir elde etmesini engelleyen 3 işgücü piyasası sorunu olduğu belirtilmektedir. Bu sorunlar düşük ücret, işsizlik dönemleri ve gayri iradi kısmi süreli çalışmadır²⁷.

2002 yılında çalışan yoksulların %80.9'u bu işgücü piyasası sorunlarından en azından birini yaşamaktadır. Düşük ücret en çok karşılaşılan sorun olmaya devam etmektedir. Çalışan yoksulların %65.4'ü düşük ücret ile birlikte diğer sorunlarla yüz yüze kalmaktadır. Yaklaşık %35'i işsizlik sorunu ve diğer sorunların bileşimiyle karşı karşıyadır. Sadece %5.2'si her 3 sorunu -düşük ücret, işsizlik ve gayri iradi kısmi süreli çalışma- yaşamaktadır²⁸.

²⁴ Karger, Stoesz, 2002, s.125.

²⁵ Levitan, Mangum, Mangum, Sum, 2003, s.25.

²⁶ Mosisa, 2003, s.15.

²⁷ US Department of Labor, 2004, s.3.

²⁸ US Department of Labor, 2004, s.3.

Tablo 3: Çalışan Yoksulların Yaşadığı İşgücü Piyasası Sorunları

Düşük ücret veya işsizlik veya gayri iradi kısmi süreli çalışma	% 80.9
Düşük ücret ve işsizlik veya gayri iradi kısmi süreli çalışma	% 65.4
İşsizlik ve Düşük ücret veya gayri iradi kısmi süreli çalışma	% 35
Düşük ücret + işsizlik + gayri iradi kısmi süreli çalışma	% 5.2

Tam zamanlı çalışan yoksulların yaklaşık 690.000'ini veya % 19.1'i, belirtilen 3 işgücü piyasası sorunlarından biriyle karşı karşıya değildir. Bu kişilerin çalışan yoksul olmaları kısa sürelerle istihdam edilmeleri, gönüllü kısmi süreli çalışma ve aile yapısı gibi yoksulluk riskini arttıran diğer faktörlerle ilgilidir²⁹.

Yukarıda açıklanan istihdam ile ilgili sorunlar eğreti istihdama işaret etmektedir. Eğretilik, işgücü piyasasına katılmakla birlikte, eşitsizlik, belirsizlik, istikrarsızlık, güvencesizlik ve kırılabilirlik, giderilememesinin bir ifadesidir. Böyle bir güvencesizlik ve eğretilik ise istihdamın hem ekonomik, hem de sosyal boyutunda önemli sıkıntıların ve çatışmaların doğmasına neden olmaktadır³⁰. İstatistiki verileri özetlemek gerekirse, çalışan yoksulların çoğunluğunun hizmet sektöründe istihdam edildiği görülmektedir. Hizmet sektöründe, düşük ücret ve esnek istihdam biçimleri yaygındır. Ancak tam zamanlı çalışanlar arasında da çalışan yoksullar bulunmaktadır. Son olarak, çalışan yoksulların %80'nin düşük ücret, işsizlik ve gayri iradi kısmi süreli istihdam durumlarından birini yaşadığı belirtilmelidir. Çalışan yoksulların çok az bir kısmının bu durumlardan birini yaşamadığı anlaşılmaktadır. Böylece, çalışan yoksulluğunun daha çok dışsal faktörlerden etkilendiği ileri sürülebilir. Ancak kişisel faktörlerde, daha az oranda olmakla birlikte, çalışan yoksulluğunu etkilemektedir.

1.2.2. Demografik Özellikler

Cinsiyet

²⁹ US Department of Labor, 2004, s.3.

³⁰ F. Sapançalı, **Sosyal Dışlanma**. Dokuz Eylül Üniversitesi-İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayını, İzmir, 2003, s.149.

Yoksulluğu etkileyen demografik faktörlerden ilki cinsiyettir. Birçok araştırmaya göre kadınlar, yoksulluk sorununa erkeklere göre daha fazla maruz kalmaktadır. 2002 yılında kadınların %6'sı çalışan yoksul olmasına karşın, erkekler arasında çalışan yoksulluk oranı %4 olarak gerçekleşmiştir³¹. Kadınların işgücünde marjinalleşmesi çeşitli faktörlerden kaynaklanmaktadır. Bu faktörlerin en önemlileri, kariyer boyunca kesintilerin süresi ve miktarı (çocuk sahibi olmayla ilişkili); tam-zamanlı veya kısmi süreli olarak istihdam biçimi; eğitim seviyesi gibi bireysel nitelikler; yalnız ebeveyn olma gibi hanehalkı özellikleri; refah sisteminin biçimi olarak sayılabilir³².

Yaş

Çalışan yoksul olma ihtimali, birey yaşlandıkça, kazanç arttığı ve işsizlik azaldığı için kısmen düşmektedir. Genç çalışanlar, diğer gruplara göre yoksulluğa daha fazla maruz kalmaktadır. İşgücünde olan gençler arasında 2002 yılında 16-19 yaş arasındakilerde % 9 ve 20-24 yaşlarında % 10 oranında yoksulluk görülmektedir. Bu oranlar 35-44 yaş arasındakilerden 2 kat (% 5.2), 45-54 yaş arasındaki çalışanlardan ise 3 kat fazladır (% 3.2)³³.

Aile Yapısı

Aile özellikleri yoksulluk üzerinde etkili olmaktadır. Büyük ailelerin küçük ailelere göre daha fazla gıda, giyim, konut giderlerinin olacağı açıktır. Örneğin 1999 yılında 2 üyeli ailelerin sadece %7.6'sı yoksul iken, 5 üyeli ailelerin %12.4'ü ve 8 veya daha fazla üyeli ailelerin %30.4'ü yoksuldur. Görüldüğü gibi aile yapısı, yoksulluk üzerinde göz ardı edilemeyecek bir etkiye sahiptir. 2000 yılında evli çiftlerin sadece %4.7'si yoksul iken, bu oran kadının aile reisi olduğu ailelerde %24.7 ve çocuklu kadının aile reisi olduğu ailelerde ise %32.5'dir³⁴. Böylece yoksulluk düzey ve profilindeki değişiklikleri belirleyen temel unsurlardan biri de aile yapılarında zaman içinde meydana gelen değişiklikler ve sosyoekonomik değişikliklerin bir yansıması olarak ortaya çıkan yeni hanehalkı bileşimleridir³⁵.

³¹ US Department of Labor, 2004, s.1.

³² Peña-Casas, Latta, 2004, s.51.

³³ US Department of Labor, 2004, s.2.

³⁴ Levitan, Mangum, Mangum, Sum, 2003, s.22.

³⁵ Şenses, 2003, s.157.

2001 yılında bir üyesinin asgari 27 hafta işgücünde olduğu yaklaşık 3.7 milyon aile (tüm ailelerin %5.9'u) yoksulluk çizgisinin altında yaşamaktadır (2002 yılında ise tüm ailelerin %6.3). Bir üyesinin işgücü piyasasında yer aldığı eşlerin evli olduğu ailelerde, kadın veya erkek tarafından geçimi sağlanan ailelere (eş olmayan) göre yoksulluk daha az görülmektedir³⁶.

Büyük bir aileyi yoksulluk çizgisinin üstünde tutmak için daha fazla gelire ihtiyaç vardır. Buna ek olarak, çocuk sahibi olma, ebeveynlerden birinin veya ikisinin işgücü piyasasına girme yeteneğini azaltabilmektedir. Böylece çocuklu aileler, aile biçimlerine bakılmaksızın çocuksuz ailelere göre daha yüksek yoksulluk oranı göstermektedir. Bu farklılık kadın tarafından geçindirilen aileler arasında daha fazladır. Çocuğu olmayan aileler %5.2 oranında yoksul iken çocuğu olanlarda oran %21.3'e çıkmaktadır³⁷.

Eğitim

Yoksulluk işçilerin yüksek eğitim seviyelerine ulaşmalarına zarar vermektedir. Yüksek seviyede eğitilmiş kişiler, idari ve profesyonel işler gibi yüksek ücretli istihdamı, düşük eğitim seviyesindekilere göre daha fazla elde etmektedir. Çalışan yoksulluk oranı, 2002 yılında lise mezunlarında %6.1, liseden ayrılan kişilerde %14.6 ve üniversite mezunları arasında %1.6'dır. Tüm eğitim seviyelerinde kadınlar erkeklere göre daha fazla oranda çalışan yoksuldur³⁸. ABD'de eğitim seviyesi yükseldikçe, çalışan yoksulluk oranının azaldığı açıkça görülmektedir.

Etnik Köken

2002 yılında çalışan yoksulların %71'i beyazdır (5.194.000 kişi). Siyahlar %10.5, İspanyol veya latin kökenliler %10.4 ve Asyalılar %4.6 oranında çalışan yoksulluk sorununu yaşamaktadır³⁹. ABD'de özellikle siyah ve İspanyol kökenliler, düşük eğitim seviyesi, işgücü piyasasına girmede geç kalarak bazı becerileri elde etmekte zorlanma ve beceri kazanmayı engelleyen çeşitli sınıfsal engellerle karşı karşıya bulunmaktadır⁴⁰. Ancak, yine de çalışan yoksulların büyük çoğunluğunu beyazlar oluşturmaktadır.

³⁶ Mosisa, 2003, s.16.

³⁷ Mosisa, 2003, s.17.

³⁸ US Department of Labor, 2004, s.2

³⁹ US Department of Labor, 2004, s.2

⁴⁰ C. Scholtens, "Literature Review on the Working Poor", Community Research Institute, 2002, s.3.

ABD’de, kadınlar erkeklere oranla daha fazla çalışan yoksul durumuna düşmektedir. Ayrıca, işgücü piyasasına yeni giren ve beşeri sermayeleri yetişkinlere göre daha düşük olan gençler, çalışan yoksulluğuna daha fazla maruz kalmaktadır. Bu durumu destekleyen bir kanıt ise, beşeri sermaye arttıkça yani eğitim seviyesi yükseldikçe çalışan yoksulluk oranının düşmesidir. Aile yapısı yoksulluğu etkileyen önemli faktörlerden biri olarak dikkat çekmektedir. Özellikle büyük aileler ve kadının aile reisi olduğu aileler, çalışan yoksulluk riskiyle karşılaşmaktadır. Ayrıca çocuğu olan ailelerin önemli oranda çalışan yoksul olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durumda çocuk bakım hizmetleri dikkate alınması gereken bir özellik göstermektedir. Eğitim açısından bakıldığında, en düşük çalışan yoksul oranı üniversite mezunları arasında görülmektedir. Son olarak, etnik köken çalışan yoksulluk açısından önemli bir etki göstermemektedir. ABD’de çalışan yoksulluğu sorunu kişisel faktörlerden çok dışsal faktörlerin etkilediği bir yapı göstermektedir. Bu bölümde, çalışan yoksullara yönelik sosyal refah uygulamaları ve diğer önlemler açıklanacaktır.

2. ABD’de Çalışan Yoksullara Yönelik Sosyal Refah Uygulamaları

ABD, sosyal politika açısından geri kalmış bir görüntü sergilemektedir. Nitekim, ABD’nin İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde diğer kapitalist ülkeler ile karşılaştırıldığında sosyal politika konusunda daha geride olduğu belirtilmektedir. Hatta 1993 yılında yapılan bir araştırma, sosyal politika konusunda 17 OECD üyesi ülkeden sadece Japonya ve Avustralya’nın, ABD’den daha az çaba harcadığını göstermektedir⁴¹. ABD’nin sosyal politika alanında geri kalması bazı bilinçli seçimlerinden ve tarihsel gelişmelerden kaynaklanmaktadır. ABD, bireylerin gelir ve refahlarını en üst seviyeye çıkarmalarını tercih ederek, gelir dağılımı adaletine göreceli olarak daha az ilgi göstermektedir. Bunun altındaki gizli fakat kanıtlanmamış varsayım, eşit olmayan gelir dağılımının hem daha fazla gayrisafi milli hasıla, hem de girişimci insanlar için daha fazla olanak yaratabileceği düşüncesidir⁴².

Bunun yanında Amerika’da, refah devletinin temelinde yatan ırkçı ve etnik ayrıışmışlık ve ayrımcılıklar, işverenlerin çıkarlarının ve serbest

⁴¹ E. Amenta, C. Bonastia, N. Caren, “US Social Policy in Comparative and Historical Perspective: Concepts, Images, Arguments, and Research Strategies”, **Annual Review of Sociology**. 27, 2001, s.215.

⁴² Levitan, Mangum, Mangum, Sum, 2003, s.20.

piyasa ilkesinin sıkı bir şekilde savunulması, bölgesel ve kurumsal bölünmüşlükler gibi nedenlerden dolayı geniş kapsamlı bir vatandaşlık kavramının gelişmesi ve anayasal bir statü kazanması engellenmiştir⁴³. Özellikle ırk ayrımcılığı yaklaşımlarının sosyal politikaların oluşturulmasını engellediği ileri sürülmektedir. Sosyal politika uygulamalarından, çeşitli ırklara bağlı bireylerin yararlanabileceği ve bu kişilerin yaşadıkları sorunların kendilerinden kaynaklandığı düşüncesi sosyal politikaların gelişiminde etkili olmuştur.

ABD'nin gelir dağılımı ile göreceli olarak daha az ilgilendiği belirtilmişti. Bunun sonucu olarak gelir dağılımı, özellikle Reagan döneminde kötüleşmiştir. ABD, son yirmi yılda verimliliği istikrarlı biçimde artarken, çoğunluğun gelirlerinin -onda sekizin- aynı kaldığı ya da düştüğü tek gelişmiş toplumdur. Ekonomik eşitsizlikte böylesi bir büyüme, tarihsel olarak benzersizdir. Bu durum, hiçbir gelişmiş demokraside, hatta serbest piyasa politikalarının 1980'lerde en sistemli biçimde yerleştirildiği İngilizce konuşulan iki ülkede, İngiltere ve Yeni Zelanda'da bile kendini göstermemiştir⁴⁴. Bunun sonucu olarak, ABD önemli bir yoksulluk oranı ile karşı karşıyadır. Ayrıca, çalıştığı halde yoksul olanların sayısı da giderek artmaktadır.

Kısaca tarihsel gelişimi ve dayanakları açıklanan ABD refah sistemi, Esping-Andersen'in sınıflandırmasında "liberal" refah devleti olarak değerlendirilmektedir. Liberal tipte refah rejimi, işgücü piyasasının sorunsuz işlemesi üzerine tasarlanmıştır. Liberal refah rejiminde, kamu sosyal politikaları küçük varlığa ve geniş servet yoklaması bileşenlerine sahip olmakla birlikte başka yerlerde sıklıkla devlet tarafından idare edilen sosyal politika alanları üzerinde özel kontrol bulunmaktadır⁴⁵. ABD sosyal refah sistemi, sosyal sigorta ve sosyal yardım olarak iki boyutludur.

ABD refah rejimi, liberal niteliklere sahip olmasına rağmen, çalışan yoksullara yönelik tedbirler geliştirmiştir. Federal seviyede düşük gelirli çalışanların kaynaklarını arttırmak için en önemli adım, 1993 yılında çıkarılan Kazanılmış Gelir Vergisi İadesi (EITC) kanunudur. Diğer adımlar, asgari ücretin yükseltilmesi, çocuk bakım hizmetlerinin kamu tarafından desteklenmesi (özellikle çalışan düşük gelirli ebeveynler için önemlidir), düşük maliyetli sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve

⁴³ S. Gül, **Sosyal Devlet Bitti, Yaşasın Piyasa!**. Etik Yayınları, İstanbul, 2004, s.236.

⁴⁴ Y. Akkaya, "Küreselleşme Versus Sendikasılaşdırma ve Yoksullaştırma", **Çalışma ve Toplum**, 2004/3, s.112.

⁴⁵ Amenta, Bonastia, Caren, 2001, s.215.

yiyecek kuponu programının finansmanını arttırmayı içermektedir⁴⁶. Ayrıca, yaşlılık ve işsizlik sigortası çalışan yoksulları etkileyen uygulamalardır.

2.1. Sosyal Güvenlik Sisteminde Sigorta Programları

1935 yılında çıkarılan Sosyal Güvenlik Kanunu, zaman içinde geliştirilmiş, özellikle 1960'larda yoksullukla savaş anlayışı çerçevesinde kapsamı genişletilmiştir. Ancak, sosyal yardım ve sigorta programları arasındaki farklılıklar ve program sayısının çokluğu, sosyal güvenlik sistemini karmaşık bir yapıya dönüştürmüştür⁴⁷.

Sosyal Güvenlik Kanunu, şu uygulamaları sağlamıştır: 1) Yaşlılık, yaşam ve maluliyet sigortası (OASDI), 2) Federal hükümet ve eyalet yönetimleri ortaklığı altında işsizlik sigortası (UI), 3) Tamamlayıcı güvenlik gelir programları altında yaşlı, kör ve engelli kişilere federal yardım (SSI), 4) Bakıma muhtaç çocuğu olan ailelere yardım (AFDC-TANF) programı altında ailelere sosyal yardım, 5) Yaşlılar için federal sağlık sigortası (Medicare), 6) Yoksullar için federal ve eyalet sağlık yardımı (Medicaid)⁴⁸. Görüldüğü üzere Sosyal Güvenlik Kanunu ile sadece sigortaya dayalı olan programlar getirilmemiştir. Refah rejimi açısından bu kazanımların 1929 yılındaki ekonomik bunalımdan kaynaklandığı belirtilmektedir.

Yaşlılık, yaşam ve maluliyet sigortası (OASDI), yoksulluğa karşı bir program olmamasına rağmen, 65 yaş üstü Amerikalıların düşük yoksulluk oranına sahip olmalarının temel nedenidir. OASDI, işgücünün %96'sını kapsayan, 65 yaşına ulaşan her 20 kişiden 19'unun istifade edebildiği ve babaları ölen ailelerde tüm anne ve çocukların faydalanabildikleri bir sigorta türüdür. Programdan yararlanabilmek için bireylerin asgari 10 yıl sosyal güvenlik vergisi ödemeleri gerekmektedir⁴⁹.

Sigortanın finansmanı, sosyal güvenlik vergisi ile sağlanmaktadır. Kaynakta kesme yönteminin uygulandığı bu vergide, vergiye tabi gelir, her yıl yaşam maliyetindeki değişikliklere bağlı olarak yükseltilmektedir. İşverenler her ay işçiye ödedikleri ücretten vergi kesintisi yapmakta ve bu miktara kendilerine düşen payı ekleyerek vergiyi hazine dairesine yatırmaktadırlar. Hazine dairesinde toplanan sosyal güvenlik vergileri

⁴⁶ C. Chilman, "Programs and Policies for Working Poor Families: Major Trends and Some Research Issues", *Social Service Review*. 1995, s.515.

⁴⁷ Gül, 2004, s.236.

⁴⁸ Karger, Stoesz, 2002, s.254.

⁴⁹ Levitan, Mangum, Mangum, Sum, 2003, s.44.

sağlık ile emeklilik, maluliyet ve yaşam sigortası programları arasında dağıtılmaktadır⁵⁰.

OASDI, geliri iki şekilde yeniden dağıtmaktadır. Öncelikle düşük ücretli işçilerin gelir kayıplarını yüksek ücretli işçilere göre daha fazla oranda karşılamaktadır. Sosyal güvenlik ödemeleri 2000 yılında ortalama 29.700 \$ ücret kazananların %40 ve 72.600 \$ ücret kazananların ücretlerinin %26'sını karşılarken, 13.400 \$ kazanan düşük ücretlilerin ise ücretlerinin %53'ünü karşılamaktadır. Diğer yandan belli bir miktarın üzerinde kazancı olanlar (2000 yılında 72.600 \$) sosyal güvenlik vergisine konu olmamakta ve böylece düşük-ücretli işçilerin vergi yükü artmaktadır⁵¹. Düşük ücretli bireylerin, emeklilikte daha yüksek gelir elde etmeleri, refah sisteminin çalışan yoksulları dikkate almaya çalıştığını göstermektedir.

Ancak OASDI, emeklilikte tek gelir kaynağı olarak görülmeyerek; emeklilikte asgari bir gelir zemini oluşturmayı hedeflemektedir. Sadece sosyal güvenlik ödemeleri alan yaşlılar, yoksulluk çizgisinin altına kalmaktadır. Emekliler, özel emeklilik sigortaları ve kazanç paylaşımı planları sayesinde uygun yaşam standartlarına ulaşmaktadır. 1999 yılında 24 yaşın üstündeki ücretli ve maaşlı çalışanların %57'si işveren tarafından sağlanan emeklilik planlarına katılmaktadır⁵². Emeklilik planlarına katılmayan grup için emeklilik, yoksulluk veya emekli olduğu halde çalışarak geçimini sağlama anlamına gelebilmektedir.

Çalışan yoksul tanımı, hem istihdamda olan hem de iş arayan yoksulları kapsamaktaydı. Bu durumda, işsizlik sigortası gibi iş arama döneminde gelir sağlayan uygulamalar çalışan yoksulluğunu etkilemektedir. İşsizlik sigortası, 1) yakın zamanda iradeleri dışında işsiz kalmış çalışanların ücretlerini geçici ve kısmi olarak karşılayarak destekleme, 2) durgunluk dönemlerinde ekonomik istikrara yardım etme amaçlı bir federal/eyalet programıdır. ABD İşgücü Dairesi, genel programa nezaret etmekle birlikte, her eyalet kendi programını yönetmektedir. İşsizlik sigortası, işverenlerin katkıda buldukları bir fona dayanmaktadır. 2000 yılında yaklaşık 3 milyon kişi işsizlik sigortasından faydalanmıştır ve bunun maliyeti 4.6 milyar \$'dır. İşsizlerin sigortadan yararlanma süresi ise ortalama 14 haftadır⁵³.

⁵⁰ E. Öz, T. Akdemir, "ABD Vergi Sistemi", **Vergi Sorunları Dergisi**, Eylül 2002 Sayı:168, s.14.

⁵¹ Levitan, Mangum, Mangum, Sum, 2003, s.46.

⁵² Levitan, Mangum, Mangum, Sum, 2003, s.50.

⁵³ Karger, Stoesz, 2002, s.257.

İşsizlik sigortasında hak kazanma ve ödenekler, geçmiş kazanca ve çalışılarak geçirilen süreye bağlı olduğundan dolayı, özellikle yoksullar dışlanmakta ve ödeneklerden faydalanamamaktadır. Bundan dolayı yoksulların küçük bir kısmı, işsizlik sürecinde yoksulluktan kurtulmakta veya sıkıntıları azalmaktadır. Özellikle işsizlik riskiyle en fazla karşılaşan devamlı çalışmayan ve düşük ücretli işçiler, işsizlik sigortasından yararlanmakta güçlük çekmektedir. Sigorta kapsamındaki bir işçi ödeneye hak kazanabilmek için yılın 4 çeyreğinden asgari 2 çeyreğinde çalışmalı ve kazancı da asgari işsizlik ödemesinden fazla olmalıdır. Asgari işsizlik ödeneğinden fazla kazanç elde etme koşulu, ödeneye hak kazanabilmek için düşük ücretli işçilerin yüksek ücretli işçilerden daha uzun süre çalışmalarına neden olmaktadır. Örneğin, asgari ücretli ve yarı süreli çalışan bir işçi işsizlik ödeneğine hak kazanabilmek için 17 hafta çalışmak zorundadır. Yardımların süresi de eyaletlere göre 4 haftadan 26 haftaya kadar değişmektedir⁵⁴.

Sosyal sigorta sistemini, çalışan yoksullar açısından değerlendirecek olursak, yaşlılık sigortasının, emekli olmayı sağladığını söyleyebiliriz. Fakat emeklilik gelirin başka bir gelirle desteklenmesi gereklidir. Bu destek işverenlerin emeklilik planları ile sağlanırken, çalışan yoksulların çoğu, bu programlardan faydalanamamaktadır. Bu durumda, çalışan yoksullar emekli olduktan sonra da çalışmaya devam etmek zorunda kalabileceklerdir. İşsizlik sigortası, çalışan yoksulların işsiz kaldıkları dönemlerde gelir sürekliliği sağlayabilecek bir uygulamadır. Fakat yararlanma koşullarının zorluğu yoksulların dışlanmasına neden olmaktadır. Ayrıca işsizlik sigortası, özellikle halen aile reisinin erkek olduğu bir yapıya sahip olduğu için eleştirilmektedir.

2.2. Sosyal Yardımlar

ABD’de sosyal sigorta programlarının, yoksulluk üzerinde önemli fakat dolaylı etkisi bulunmaktadır. Sosyal yardımlar ise doğrudan yoksulluk sorunu ile baş etmek üzere kullanılan programlardır. Bununla birlikte, yardımlardan sadece ihtiyacın kanıtlanması ve katı hak kazanma koşulları yerine getirildiğinde faydalanılabilmektedir. Ayrıca son değişiklik ile koşullar daha da zorlaştırılmıştır. Bu bölümde, İhtiyacı Olan Ailelere Geçici Yardım programı ile sağlık, çocuk bakımı, gıda ve konut yardımları açıklanacaktır.

Refah programları düşünüldüğünde, ilk akla gelen Bakıma Muhtaç Çocuğu Olan Ailelere Yardım (AFDC) programıdır. Bu program

⁵⁴ Levitan, Mangum, Mangum, Sum, 2003, s.55.

uzun yıllar Amerikan sosyal refah sisteminin merkezinde yer alan program olmuştur. AFDC, federal ve eyalet yönetimlerince ortak finanse edilmekle birlikte, federal hükümetçe saptanan ilkeler çerçevesinde eyaletler tarafından yürütülmüştür. Program çerçevesinde ailelerin beslenme, giyecek gibi temel gereksinimlerinin karşılanması için parasal yardım yapılmıştır⁵⁵.

1996 yılında çıkarılan Kişisel Sorumluluk ve Çalışma Fırsatları Uzlaşması kanunu ile refah sistemi önemli değişime uğramıştır. Reformun temel amacı, işgücüne katılımı artırarak, sisteme bağımlılığı azaltmayı yasalaştırmaktır. Diğer amaçlar, her iki ebeveyni çocukları için sorumlu tutmak, genç hamileliğini ve doğumlarını azaltmak ile refah sorumluluğunu eyaletlere devretmeyi içermektedir. Reform, refah sisteminin 18 yaşından küçük ebeveynlere yapılan nakit yardımlarını kaldırarak, işverene dayalı istihdam sübvansiyonlarını genişletmiştir. Eyaletler, ebeveynlerin çalışmasını sağlayacak yardım programları oluşturmaya teşvik edilmektedir⁵⁶.

Reform yasası ile “Bakıma Muhtaç Çocuğu Olan Ailelere Yardım” programının adı “İhtiyacı Olan Ailelere Geçici Yardım” (TANF) olarak değiştirilmiştir ve TANF’in sağladığı yardımlardan yararlanma süresi 5 yıl ile sınırlandırılmıştır. Eyaletler yardım alanların %20’sini bu sınırdan muaf tutabilirler, yararlanma için daha kısa bir süre sınırı koyabilirler veya 5 yıl sonunda tamamen eyalet fonları dışında ailelere yardım etmeye devam edebilirler⁵⁷. Yardım alabilmek için getirilen istihdam zorunluluğunun, çalışan yoksul sayısını arttıracığı ileri sürülmektedir. Gerçekten istihdam zorunluluğu işgücüne katılım oranlarını yükseltmektedir. Fakat yeterli eğitim, vasıf ve iş tecrübesine sahip olmayan bu kişiler, iş bulmakta, işte kalmakta ve yeterli gelir elde etmekte zorlanmaktadır.

ABD’de genel bir sağlık sigortası bulunmamaktadır. ABD’nin şu andaki sağlık sistemi, kamu ve özel sigorta hizmetlerinin bir karışımıdır. Bu nedenle sağlık harcamaları çalışan yoksulluğunu etkilemektedir. Birçok Amerikalı sağlık sigortası için işyeri yan ödeme paketlerinden katkı sağlamaktadır. Çoğunlukla kendileri de bu hizmetler için aylık sigorta primleriyle katkıda bulunmaktadır. Sağlık sigortası kapsamında olmayan

⁵⁵ Gül, 2004, s.240.

⁵⁶ B. L. Wolfe, “Incentives, Challenges, and Dilemmas of TANF”, **Institute for Research on Poverty Discussion Paper no. 1209-00**. 2000, s.1, <http://www.ssc.wisc.edu/irp/>

⁵⁷ R. M. Blank, “Evaluating Welfare Reform In The United States”, **Journal of Economic Literature**. Vol. XL, 2002, s.1105.

kişi sayısı, 2003 yılında nüfusun %15.6'sı olarak tahmin edilmektedir. Yaklaşık 45 milyon kişi sağlık sigortasından faydalanmamaktadır⁵⁸. Ancak Federal hükümet ve eyaletlerin, yaşlılara ve yoksullara yönelik sağlık yardımları bulunmaktadır.

Yoksullara yönelik sağlık hizmeti sağlayan Medicaid, servet yoklamalı bir programdır. Bu programdan faydalanmaya uygun kişiler Medicaid hastalarını kabul eden doktorlardan ve diğer sağlık bakımı sağlayıcılarından hizmet alırlar. Masraflar, daha sonra devlet tarafından karşılanır⁵⁹. Genelde TANF, SSI ve Engelli Sosyal Güvenlik programlarından sosyal yardım alan tüm aile üyeleri veya bu programlara hak kazandığı halde yardım almayanlar, Medicaid kapsamındadır. TANF, programından çalışmak üzere ayrılanlar ise 1 yıl süreyle Medicaid kapsamındadır. Medicaid, çalışan ailelere yeterli hizmeti vermemektedir. 34 eyalette çalışan ailelerdeki ebeveynler eğer kazançları yoksulluk çizgisine eşitse, Medicaid'e hak kazanmamaktadır. Eyaletlerin yarısında ailelerinin gelirleri yoksulluk çizgisini %69 aşan ebeveynler hak kazanmamaktadır. Bu nedenle çalışarak yoksulluktan kurtulmaya çalışanlar, sağlık sigortasından yoksun kalmaktadır⁶⁰.

Düşük gelirli çalışan ebeveynler, maliyeti düşük ve kaliteli çocuk bakımı hizmetlerine ihtiyaç duymaktadır. Bu tek ebeveynli aileler için de geçerlidir. Bazı çalışan yoksul aileler, akrabalarından veya arkadaşlarından çocuk bakımı sağlamaktadır. Fakat diğerleri paralı özel hizmetlere başvurmak durumunda kalmaktadır. Bu aileler için çocuk bakımı maliyeti gelirlerinin beşte birine ulaşabilmektedir⁶¹. Çocuk bakımı hizmetleri özellikle refah reformundan sonra önem kazanmıştır. Tek ebeveynli aileler için işgücüne katılımı engelleyen en önemli faktör çocuk bakımındır.

Federal hükümet ve eyaletler, 1996 yılındaki reform yasasından sonra çocuk bakımı ile ilgili harcamaları arttırmışlardır. Yasayla federal fonlar, eyaletler için çocuk bakımı ve gelişimi tahsisatlarına dönüştürülmüştür ve 1997-2002 yılları için 20 milyar \$ ayrılmıştır. Her eyalet çocuk bakımı yardımları için kendi programını oluşturmaktadır. Yardım almaya hak kazanmak için yoksulluk çizgisinin belli bir yüzdesi gelir elde etme veya eyaletteki ortalama gelirin altında gelire sahip olma koşulları

⁵⁸ C. DeNavas-Walt, B. D. Proctor, R. J. Mills, **Income, Poverty, and Health Insurance Coverage in the United States: 2003**. Current Population Reports, P60-226, 2004, s.14.

⁵⁹ Karger, Stoesz, 2002, s.322.

⁶⁰ Levitan, Mangum, Mangum, Sum, 2003, s.92.

⁶¹ Chilman, 1995, s.520.

konmuştur. Bunun yanında katılımcının çalışması veya eğitim görmesi gerekmektedir⁶².

Federal hükümet, 1929'daki büyük bunalımdan bu yana yoksullara gıda yardımı yapmaktadır. Gıda ve beslenme yardımları, 2000 yılında 15 program aracılığıyla her altı Amerikalı'dan birine (40 milyon kişi) ulaşmaktadır. Bu programlardan en önemlisi olan Gıda Kuponları (Food Stamp) programı tüm yoksulların temel gıda ihtiyaçlarını karşılamak üzere oluşturulmuştur. Dört kişilik bir aile için verilen aylık en yüksek gıda kuponu 426 \$ değerindedir. Federal hükümet gıda giderlerinin % 100'ünü ve yönetim giderlerinin %50'sini karşılamaktadır. Programın yönetilmesinden eyaletler sorumludur⁶³.

Gıda kuponlarının sadece kendi ihtiyaçlarını karşılayamayanlarla sınırlanması kaygısı, kongreyi katılımcılar için bir çalışma şartı oluşturmaya yöneltmiştir. Çocuk bakma sorumluluğu olan ve halen çalışan veya okulda olan kişiler hariç olmak üzere, gıda kuponu alan hanelerdeki 16 ve 60 yaş arasındaki tüm sağlıklı kişilerin istihdam için kayıt olmaları ve o yerdeki geçerli ücret düzeyini sağlayan uygun bir işi kabul etmeleri zorunlu tutulmuştur. Sonuç olarak 400.000 kişi iş aramalarına rağmen iş bulamadıkları için gıda yardımlarından faydalanamamıştır⁶⁴. Bu nedenle birçok yoksulun özel gıda yardımlarına yöneldiği ve bu yoksulların önemli bir kısmının da çalışan yoksul olduğu belirtilmektedir. Aşevlerinde yapılan bir araştırmada, yardım alan üç aileden birinin, en azından bir üyesinin istihdam edildiği tespit edilmiştir (%38,6)⁶⁵.

Birçok aile için konut gideri, hanehalkı gelirinin en önemli harcama kalemidir. Konut gideri, gıda, giyim ve sağlık hizmeti faturalarından önce ödenmesi gereken sabit bir giderdir. Aileler, konut harcamasından sonra kalan geliriyle ay boyunca geçinmektedir. Federal hükümet, konunun önemi nedeniyle düşük gelirli aileler için konut programları geliştirmiştir. Fakat konut yardımı konunun önemine karşın, yardıma uygun ailelerin tümüne bir hak olarak sağlanmamıştır. ABD'de çalışan yoksullara iki şekilde konut yardımı yapılmaktadır: sosyal konutlar ve konut kirasına devlet yardımı. Her iki çeşit yardımda sınırlıdır

⁶² S. K. Danziger, E. O. Ananat, K. G. Browning, "Childcare Subsidies and the Transition from Welfare to Work", **Family Relations**, 53, 2004, s.219.

⁶³ Levitan, Mangum, Mangum, Sum, 2003, s.117.

⁶⁴ Levitan, Mangum, Mangum, Sum, 2003, s.117.

⁶⁵ Ann Nichols-Casebolt, Patricia M. Morris, "Making ends meet: Private food assistance and the working poor", Institute for Research on Poverty, Discussion Paper No:1222-01, 2001, s.4.

ve yoksulların büyük bir kısmına hizmet etmemektedir. Örneğin 1998 yılında 14 milyon yoksul hanehalkı konut yardımı almaya uygun iken sadece 4.1 milyonu yardım alabilmiştir⁶⁶.

ABD’de, refah reformu sonrasında, yardımların çoğunun istihdam edilme şartına bağlanması nedeniyle, çalışan yoksul sayısının daha da artacağı tahmin edilmektedir. Refah sistemine bağımlı kişiler, işgücüne katılmakta, fakat yeterli eğitim, vasıf ve tecrübeye sahip olmadıkları için yeterli gelir sağlayan işlerde istihdam edilmemekte ve buldukları işlerde uzun süreli kalamamaktadırlar. Ayrıca, bazı işlerinde yeterli geliri sağlayamadığı belirtilmiştir. Bu durumda, refah sistemine bağımlı kişi sayısı azalırken, çalışan yoksul sayısının artacağı belirtilmektedir.

Çalışan yoksulların, sağlık sigortasından faydalanmaları çok azı için gerçekleşmektedir. Bu durumda küçük bir sağlık sorunu bile çalışan yoksullar için ekonomik krize neden olmaktadır. Çünkü çalışan yoksulların genellikle tasarrufları bulunmamakta ve ay boyunca gelirleri ile zor geçinmektedirler. Gerçekten arızalanan bir otomobil, kira artışı veya ciddi bir hastalık gibi acil bir durum, çalışan yoksulların mali dengelerini bozarak, finansal bir kaosa düşmelerine neden olabilmektedir⁶⁷. Ayrıca, çalışmak için refah sisteminden ayrılanların sadece 1 yıl süre ile sağlık yardımlarından faydalanabilmesi ve bazı eyaletlerde yoksulluk çizgisine eşit gelir elde edildiğinde sağlık yardımının kesilmesi çalışan yoksulları zora sokmaktadır.

Çocuk bakımı hizmetlerine verilen önem, refah sistemine bağımlı kişileri istihdama yönlendirme amacı taşımaktadır. Nitekim, çocuk bakımı yardımlarından yararlanma belli bir gelir elde etme koşuluna bağlanmıştır. Gıda yardımlarından faydalanma da, benzer şekilde istihdam koşuluna bağlanmıştır. Bu durum, çalışan yoksulluğunun artmasına veya iş bulunamadığı takdirde refah sisteminden faydalanamamaya neden olabilecektir. Son olarak konut yardımı, kısıtlı bir boyutta kalmaktadır.

2.3. Çalışan Yoksullara Yönelik Vergi ve Asgari Ücret Düzenlemeleri

⁶⁶ Karger, Stoesz, 2002, s.442.

⁶⁷ T. Waldron, B. Roberts, A. Reamer, “Working Hard, Falling Short: America’s Working Families and the Pursuit of Economic Security”, National Report, 2004, s.6.

ABD’de çalışan yoksullara yönelik olarak, refah programları dışında vergi düzenlemeleri yapılmıştır. Kazanılmış Gelir Vergisi İadesi (EITC), düşük gelirli çalışan bireyler ve aileler için federal gelir vergisinin geri ödenmesidir. EITC, hem liberallerin hem de muhafazakarların desteklediği, yoksulluk karşıtı bir program olarak ortaya çıkmıştır. Muhafazakar politikacılar, refah sisteminden faydalananların düşük işgücü katılımından rahatsız oldukları için bu düzenlemeyi cazip bulmaktadır. Liberaller ise, EITC’yi geleneksel refah sisteminin yerine geçen bir düzenleme olmaktan çok, yoksullara yönelik programların genellikle dışında kalan çalışan yoksullar için nakit yardım sağlayan destekleyici bir program olarak görmektedir⁶⁸.

EITC, bireylerin çalışma isteklerini desteklemek ve sosyal güvenlik vergilerini karşılamak üzere uygulamaya konmuştur. Ülkenin en büyük gelir destekleyicisi programı olan EITC, 1990 yılında 9.6 milyar \$’dan 1999’da 31.1 milyar \$’a genişlemiştir. Hanehalkı kazançları ve hanehalkı boyutları elde edilecek EITC miktarını belirlemektedir. 2002 yılında yararlanabilmek için tek çocuklu birey gelirin 29.201 \$ altında olması gereklidir⁶⁹. Tablo 4’de, çocuk durumuna göre geri ödemelerin miktarları görülmektedir. Tablodan anlaşıldığı gibi, yapılan ödemeler giderek artmaktadır.

Tablo 4: Federal EITC’in Ödemeleri

	Maksimum \$		
	1995	1997	2000
Çocuksuz	343	345	366
1 Çocuk	2.289	2.294	2.442
2+ Çocuk	3.400	3.795	4.036

Kaynak: K. Mikelson, R. Lerman, Relationship Between the EITC and Food Stamp Program Participation Among Households With Children, **Economic Research Service**, E-FAN-04-002, 2004, s.3.

EITC, yaklaşık 19 milyon yoksul aileye destek sağlamıştır. EITC 4.6 milyon düşük gelirli insanı, yoksulluk çizgisi dışına çıkarmıştır (1998 verilerine göre). Bunların 2.4 milyonu çocuktur. Dahası EITC çalışan

⁶⁸ S. Hoffman, **Helping Working Families : The Earned Income Tax Credit**. Kalamazoo, MI, USA: W. E. Upjohn Institute for Employment Research, 2002, s.2.

⁶⁹ K. Mikelson, R. Lerman, Relationship Between the EITC and Food Stamp Program Participation Among Households With Children, **Economic Research Service**, E-FAN-04-002, 2004, s.3.

yoksulları, istihdamda kalmaya teşvik etmektedir⁷⁰. EITC, ABD'nin çalışan yoksullukla mücadele için en önemli programı olarak görülmektedir.

Düşük ücret, tam anlamıyla çalışan yoksulluk ile eşdeğer sayılmasa da, çalışan yoksulluğun en önemli nedenidir. Bu nedenle, düşük ücret karşısında asgari ücret belirlenmesi önlemi alınabilmektedir. Asgari ücret, gerçekte bir sosyal yardım programı değildir, fakat sosyal yardım programları ile etkileşim halindedir. Asgari ücret tüm işverenlerin uymak zorunda olduğu, kongre tarafından yasalaştırılan resmi bir ücret tabanıdır. 1995 yılında saatlik asgari ücret yetişkinler için 4.25 \$ ve gençler için ise bundan biraz daha düşüktür⁷¹.

1979 yılından 1996 yılına kadar asgari ücret %29 oranında artmıştır. 1997 yılında ise saatlik 5.15 \$'a artış bile asgari ücreti ortalama ücretin %42'sine ulaştırmış ve üç kişilik aileleri yoksulluk çizgisinin %83'ünde bırakmıştır⁷². Asgari ücret, ancak EITC ile birlikte düşük nitelikli işçiler için yoksulluk sınırının aşılmasını sağlamaktadır. Ayrıca EITC, asgari ücretin daha fazla yükselmesini önleyebilecek bir araç olarak görüldüğü için eleştirilmektedir.

Sonuç

Çalışan yoksullar, Amerikan rüyasına tam bir tezat oluşturmaktadır. Sıfırdan başlayıp zengin olmanın çok kolay olduğunu, isteyen ve çok çalışan herkesin bunu yapabileceğini vurgulayan Amerikan rüyası, günümüzde anlamını kaybetmiş görünmektedir. Çünkü gelişmiş ülkeler arasında, gelir dağılımının en kötü olduğu ülkelerden biri olan ABD, artan yoksulluk sorunu ile karşı karşıya bulunmaktadır. Ayrıca yoksullar içinde çalışan yoksullarda önemli bir yer tutmaktadır. Çalışan yoksulluğun, görel bir ölçüte göre ölçülmesi durumunda boyutunun daha da artacağı görülmektedir. Bununla birlikte, yoksulluğun genellikle işsizlik ile ilişkilendirilmesi karşısında, çalışan yoksullar çözülmesi zor bir yoksulluk türünü oluşturmaktadır.

Çalışan yoksulların profilleri incelendiğinde, kişisel özelliklerinden çok dışsal unsurların etkili olduğu ortaya çıkmaktadır. Buna göre, ABD işgücü piyasasında eğreti istihdamın yayılmasının çalışan yoksulluğunu etkilediği belirtilmelidir. Çalışan yoksulların çoğunun yaşadığı düşük

⁷⁰ M. Seipel, "Tax Reform for Low-Wage Workers", *Social Work*. Vol:45 (1), 2000, s.67.

⁷¹ R. M. Blank, *It Takes a Nation: a New Agenda For Fighting Poverty*. Princeton University Press, 1997, s.114.

⁷² Karger, Stoesz, 2002, s.130.

ücret, gayri iradi kısmi süreli çalışma gibi işgücü piyasası sorunları bu durumu doğrular niteliktedir. Kişisel özellikler açısından aile özellikleri dikkat çekmektedir. Aile büyüklüğü ve aile reisi özellikleri yoksulluğu etkilemektedir.

Çalışan yoksullar, işsizlik sigortasından katı yararlanma koşulları nedeniyle yeterince yararlanamamaktadır. İşsizlik sigortasının, ABD işgücü piyasasının esnek koşullarına uygun olarak düzenlenmesi gereklidir. Bazı çalışan yoksulların yararlanabilecekleri programlar hakkında yeterince bilgili olmadıkları belirtilmektedir. Bu nedenle, öncelikle çalışan yoksullar, yararlanabilecekleri programlar hakkında bilgilendirilmelidir. Emeklilik sigortası, emeklilikte asgari bir gelir sağlamakta, ancak bu gelirin özel planlarla desteklenmesi gerekmektedir. Çalışan yoksulların çok azının bu planlardan yararlanabileceği ifade edilmelidir.

Sosyal refah sistemine bağımlı olanların sayısını azaltmayı ve onları istihdama yöneltmeyi amaçlayan reform, Amerikan toplumunun çalışmaya verdiği önemi göstermektedir. Ancak reform, bağımlı sayısının azaltılmasını ve işgücüne katılımın artmasını amaçlamasına karşın, çalışan yoksul sayısının artması sonucunu doğurmuştur. Ayrıca reform ile bazı yardımlardan faydalanma koşullarının istihdam edilmeye bağlanması yardım alanların sayısını azaltmaktadır. Böylece refah sistemine bağımlı sayısı azalırken, çalışan yoksul ve sosyal refah sisteminden faydalanamayanların sayısı artmaktadır.

Kazanılmış Gelir Vergisi İadesi, ABD'nin çalışan yoksullar için en önemli programıdır. Önemli sayıda aileyi yoksulluk çizgisinin üzerine çıkarmaktadır. Yoksul ailelere yapılan nakit ödemeler konusunda uzlaşma bulunmaktadır. Kazanılmış Gelir Vergisi İadesi ile asgari ücretin birlikte yoksullar için önemli bir kazanç sağlayacağı belirtilmektedir. ABD sosyal refah sistemi, çalışan yoksulları etkileyebilecek bazı tedbirleri almasına karşın, çalışan yoksulların sayısının artmaya devam edeceği anlaşılmaktadır. Çünkü, çalışan yoksulluğu sorunu sadece sosyal refah sistemi ile çözülebilecek içerikte değildir. ABD'de istihdam kalitesine odaklanan yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Sonuç olarak dünyanın en gelişmiş ülkelerinden biri olan ABD, refah, yoksulluk ve çalışan yoksulluğu sorununu birarada yaşamaktadır.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Kamu-İş; C: 9, S: 2/2007

Akkaya Y., "Küreselleşme Versus Sendikasılaştırma ve Yoksullaştırma", **Çalışma ve Toplum**, 2004/3.

Amenta E., Bonastia C., Caren N., "US Social Policy in Comparative and Historical Perspective: Concepts, Images, Arguments, and Research Strategies", **Annual Review of Sociology**. 27, 2001.

Blank R. M., "Evaluating Welfare Reform In The United States", **Journal of Economic Literature**. Vol. XL, 2002.

Blank R. M., **It Takes a Nation: a New Agenda For Fighting Poverty**. Princeton University Press, 1997.

Brady D., "Rethinking the Sociological Measurement of Poverty", **Social Forces**. Vol:81(3), 2003.

Chilman C., "Programs and Policies for Working Poor Families: Major Trends and Some Research Issues", **Social Service Review**. 1995.

Dalaker J., U.S. Census Bureau, Poverty in United States: 2000, **Current Population Report**, Washington, 2001.

Danziger S. K., Ananat E. O., Browning K. G., "Childcare Subsidies and the Transition from Welfare to Work", **Family Relations**. 53, 2004.

DeNavas-Walt C., Proctor B. D., Mills R. J., **Income, Poverty, and Health Insurance Coverage in the United States: 2003**. Current Population Reports, P60-226, 2004.

Gül S., **Sosyal Devlet Bitti, Yaşasın Piyasa!**. Etik Yayınları, İstanbul, 2004.

Gündoğan N., **Yoksulluğun Değişen Yüzü: Çalışan Yoksullar**. Anadolu Üniversitesi Yayınları, No:1727, 2007.

Hoffman, Saul. **Helping Working Families : The Earned Income Tax Credit**. Kalamazoo, MI, USA: W. E. Upjohn Institute for Employment Research, 2002.

Kapsos S., "Estimating growth requirements for reducing working poverty: Can the world halve working poverty by 2015?", **World Employment Report 2004-05: Employment, productivity and poverty reduction**. Geneva, ILO, 2005.

Karger H., Stoesz D., **American Social Welfare Policy: a pluralist approach**. Allyn & Bacon, Boston, 2002.

- Klein B., Ronces P., "A profile of the working poor", **Monthly Labour Review**, 1989.
- Levitan S., Gallo A., Shapiro, **Working but poor: America's contradiction.**, The Johns Hopkins University Press, Baltimore, 1993.
- Levitan S., Mangum G., Mangum S., Sum A., **Programs in Aid of the Poor.** John Hopkins University Press, Baltimore, 2003.
- Majid N., "The working poor in developing countries", **International Labour Review**. Vol. 140 (3), 2001.
- Majid N., 2001, "The size of the working poor population in developing countries", **Employment Paper 2001/16.** ILO: Geneva.
- Mikelson K., Lerman R., Relationship Between the EITC and Food Stamp Program Participation Among Households With Children, **Economic Research Service**, E-FAN-04-002, 2004.
- Mosisa A., "The working poor in 2001", **Monthly Labor Review**. 2003.
- Nichols-Casebolt Ann, Morris Patricia M., "Making ends meet: Private food assistance and the working poor", Institute for Research on Poverty, Discussion Paper No:1222-01, 2001.
- Öz E., Akdemir, T., "ABD Vergi Sistemi", **Vergi Sorunları Dergisi**. Eylül 2002 Sayı:168.
- Peña-Casas R., Latta M., **Working poor in the European Union.** European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2004.
- Proctor B., Dalaker J., U.S. Census Bureau, Poverty in United States: 2002, **Current Population Report**, Washington, 2003.
- Sapancalı F., **Sosyal Dışlanma.** Dokuz Eylül Üniversitesi-İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayını, İzmir, 2003.
- Scholtens C., "Literature Review on the Working Poor", Community Research Institute, 2002.
- Seipel M., "Tax Reform for Low-Wage Workers", **Social Work**. Vol:45 (1), 2000.
- Şenkal A., **Küreselleşme Sürecinde Sosyal Politika.** Alfa Yayınları, 2005.
- Şenses F., **Küreselleşmenin Öteki Yüzü: Yoksulluk.** İletişim Yayınları, 2003.

Kamu-İş; C: 9, S: 2/2007

US Department of Labor, "A Profile of the Working Poor, 2002", **Bureau of Labor Statistics:Report 976**. 2004.

Waldron T., Roberts B., Reamer A., Working Hard, Falling Short: America's Working Families and the Pursuit of Economic Security, National Report, 2004.

Warren C., "Poverty, the Working Poor, and Income Inequality: Review of Recent Research", 2002.

Wolfe B. L., "Incentives, Challenges, and Dilemmas of TANF", **Institute for Research on Poverty Discussion Paper no. 1209-00**. 2000, s.1, <http://www.ssc.wisc.edu/irp/>

Zengingönül O., **Küreselleşme: Yoksulluk, Gelişmişlik ve İşgücü Piyasaları Ekseninde**. Adres Yayınları, Ankara, 2004.